

ชื่อวิทยานิพนธ์ รูปแบบการผุของฟันน้ำนม ในเด็ก 3 และ 6 ปี :
 จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางนุสรา ภูมาศ

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รศ.ดร.คมสรวพี บุญยสิงห์)

.....กรรมการ
(ดร.สุวิทย์ อุดมพานิชย์)

.....กรรมการ
(ผศ.วรานช ปิติพัฒน์)

บทคัดย่อ

สภาวะโรคฟันผุในฟันน้ำนมในเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทยเป็นปัญหาสำคัญในงานทันตสาธารณสุข แต่ยังไม่มีการวิจัยใดที่ศึกษารูปแบบการเกิดฟันผุในฟันน้ำนมอย่างละเอียดเพื่อนำผลไปใช้ในการวางแผนงาน ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาความชุกของการผุในฟันน้ำนมในประชากรตัวอย่าง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการผุของฟันบางซี่กับรูปแบบการผุของฟันทั้งปาก โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพโดยทันตบุคลากรเมื่อปี พ.ศ.2534 โดยกลุ่มประชากรตัวอย่างเป็นประชากรในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามที่มีอายุ 3 ปี จำนวน 672 คน และอายุ 6 ปี จำนวน 668 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มอายุ 3 ปี มีความชุกของโรคฟันผุร้อยละ 75.79 ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด 4.31 ซี่ต่อคน และค่าเฉลี่ยด้านผุ อุด 6.95 ด้านต่อคน ประชากรเพศหญิงมีฟันผุมากกว่าเพศชาย และประชากรในเขตชนบทมีฟันผุมากกว่าในเขตเมือง ฟันที่ผุเกือบทั้งหมดยังไม่ได้ได้รับการรักษา ฟันที่มีความชุกในการผุสูงสุดคือฟันตัดกลางบน ผุร้อยละ 47.8-48.3 โดยมีการผุสูงในด้านใกล้กลางและไกลกลาง รองลงมาคือฟันกรามซี่ที่สองล่าง และฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง โดยในฟันกรามมีการผุสูงในด้านบดเคี้ยว ฟันที่มีความชุกของการผุต่ำสุดคือฟันเขี้ยวล่างและฟันตัดล่าง ลักษณะการผุของฟันจะมีความสมมาตรกันระหว่างฟันข้างซ้ายและขวา และระหว่างฟันกรามบนและล่าง การผุส่วนใหญ่จะเป็นการผุ 1 ด้าน รองลงมาจะเป็นการผุ 2 ด้าน รูปแบบการผุที่หลุมร่องฟันมีความชุกและความรุนแรงสูงสุด ในขณะที่รูปแบบการผุที่ฟันหน้าบนมีการกระจายสูงสุด และจำนวนฟันผุ ถอน อุด ในช่วงปาก มีความสัมพันธ์กับจำนวนฟันผุ ถอน อุดใน

พืชน้ำและพืชน้ำจืดมากที่สุด โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.89 และจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับจำนวนด้านผุ ถอน อุดในพืชน้ำจืดมากที่สุด โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.88

กลุ่มอายุ 6 ปี มีความชุกของโรคฟันผุร้อยละ 86.98 ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด 6.07 ซึ่งต่อคน และค่าเฉลี่ยด้านผุ อุด 11.07 ด้านต่อคน ประชากรเพศหญิงมีฟันผุมากกว่าเพศชาย และประชากรในเขตเมืองมีฟันผุมากกว่าในเขตชนบท ฟันที่ผุเกือบทั้งหมดยังไม่ได้รับการรักษา ฟันที่มีความชุกในการผุสูงที่สุดคือ ฟันกรามซี่ที่หนึ่งล่าง ผุร้อยละ 52.3-55.2 โดยมีการผุสูงในด้านบดเคี้ยวและด้านใกล้กลาง รองลงมาคือฟันกรามซี่ที่สองล่าง โดยมีการผุสูงในด้านบดเคี้ยวและด้านใกล้กลาง และฟันตัดกลางบน โดยมีการผุสูงในด้านใกล้กลางและใกล้กลาง ฟันที่มีความชุกของการผุต่ำสุดคือฟันเขี้ยวและฟันตัดล่าง ลักษณะการผุของฟันจะมีความสมมาตรกันระหว่างฟันข้างซ้ายและขวา และระหว่างฟันกรามบนและล่าง การผุในฟันตัดบนและฟันกรามซี่ที่สองจะผุ 1 ด้านมากกว่า 2 ด้าน แต่การผุในฟันกรามซี่ที่หนึ่งจะผุ 2 ด้านมากกว่า 1 ด้าน รูปแบบการผุที่หลุมร่องฟันมีความชุก ความรุนแรง และการกระจายของการสูงที่สุด พบว่าจำนวนฟันผุ ถอน อุดในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับจำนวนฟันผุ ถอน อุดในพืชน้ำจืดและพืชน้ำจืดมากที่สุด โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.88 และจำนวนด้านผุ ถอน อุดในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับจำนวนด้านผุ ถอน อุดในพืชน้ำจืดมากที่สุด โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.91

จากผลการวิจัยคาดว่าจะสามารถนำไปใช้ในการวางแผนงานทันตสาธารณสุข ในด้านการป้องกันโรคฟันผุในเด็กก่อนวัยเรียน และปรับวิธีการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลสถานะโรคฟันผุให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและสามารถใช้ประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น

THESIS TITLE : CARIES PATTERN IN PRIMARY TEETH , 3 AND 6 YEAR-OLD

CHILDREN : MAHASARAKHAM PROVINCE

AUTHOR : MRS.NUSARA POOMAT

THESIS ADVISORY COMMITTEE :

..... Chairman

(Associated Professor Dr.Komson Punyasingh)

..... Member

(Dr.Suwit Udompanich)

..... Member

(Assistant Professor Waranuch Pitiphat)

ABSTRACT

The purposes of this study were to describe the dental caries pattern in primary teeth and to determine the relationship between the patterns of caries in certain teeth and that in the whole mouth. The oral health survey data carried out by a dental team in Mahasarakham province in 1989 was used for the study. The sample population composed of 672 three-year-old and 668 six-year-old children.

The analysis indicated that 75.79% of 3-year-old children had experienced with dental caries. The mean dmft and dfs were 4.31 and 6.95, respectively. Considering into individual teeth, the highest prevalence of dental caries (47.8-48.3%) was found in upper central incisors, especially in mesial and distal surfaces. The lower second molars and first molars were the second and third highest, with the occlusal surfaces as the most affected sites. Most of caries involved only one surface. The most prevalent and severe caries pattern was the fissure caries pattern, whereas the most distribution was maxillary anterior caries pattern. The dmft of upper left and upper right teeth were strongly correlated ($r=0.89$) to the dmft of the whole mouth, whereas the dmfs of molars was also found to be the good predictor of the total dmfs ($r=0.88$).

In 6-year-old group, 86.98% were affected by caries. The mean dmft was 6.07 compared to 11.07 of mean dfs. Dental caries was most prevalent in lower first molar (52.3-55.2%), especially in occlusal and distal surfaces. The occlusal and mesial surfaces

of lower second molars and the proximal surfaces of upper central incisors were the second and third highest prevalence. Most of caries involved only one surface in second molars and upper incisors whereas two-surface caries involvement was more typical in first molars. The most prevalent, severe caries pattern and distribution was the fissure caries pattern. The strongest correlation was found between the dmft of upper left or upper right teeth and the total dmft ($r=0.88$). The dmfs of molars was also shown to be the best predictor of the total dmfs ($r=0.91$).

For both groups, the caries experience of the girls was higher than that of the boys. Urban children had higher caries rate than rural children. Caries was rarely found in lower canines and lower incisors. The pattern of caries were symmetry in both the same jaw and the opposite jaw except the incisors. Most of caries had not been treated.

The research findings would be useful for planning a preventive program and development of an appropriate survey methods for the preschool children.